

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ŞI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe unu an 12 fior., pe șese luni 6 fior., pe trei luni 3 fior.

România și străinătate:

Pe an 36 fr., pe șese luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

SË PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrierile nefrancoate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

ANULŪ XLVIII.

Nr. 57.

Luni, Marti 12 (24) Martie

1885.

BrașovŪ, 11 (23) Martie 1885.

Multe nopstre lupte și necazuri abia ne mai lasă atâta timp, ca să ne ocupăm din când în când și de suferințele fraților noștri bucovineni.

Ce e dreptu, de câțiva ani încoco Români din Bucovina nu mai sunt așa de asupriți ca înainte. Ei pot răsufli mai ușor. Politica regimului, care se fâlesce că are misiunea d'a împacă toate naționalitățile din imperiu, n'a putut să rămână fără de efect nici asupra desvoltării Românilor din Bucovina.

Dar cu toate că situațiunea politică a poporului român bucovinenu s'a îmbunătătit mult în anii din urmă, relele și neajunsurile de cari sufere și el sunt încă legion și se recere totă energia, totu zelul și totă abnegațiunea, de care este capabilă o inimă de Român, entusiasmata pentru nobilul scop ală mântuirii poporului din lanțurile ignoranței, ale sărăciei și ale străinismului, spre a pute țină peptu cu relele amenințătoare și spre a conduce poporul la limanul justelor lui dorințe și aspirațiuni.

Când rēul nu este încă învechit, leacul prinde mai ușor și nu trebuie să fie prea tare; când însă rēul s'a înrădăcinat și s'a învechit, atunci și leuirea este mai grea și nu mai ajută, dacă nu este radicală și dacă nu se aplică cu energiă consciă de aceea, că se tractază de viață ori mōrte.

Unei asemenea cure radicale, credem că este de lipsă a se supune acum și organismul național al fraților noștri bucovineni, căci străinismul a causat în șirurile lor multă stricăciune și strănepoții marilor războinici români de odinoră sunt atinși în modu forte îngrijitor de cangrena Nemișmului și a Slavismului.

Din considerațiunii de aceste, ce ni le-a dictat sēmplu curat de iubire frătească, am aflatu de bine a da locu în colōnele fōiei nopstre unor plāngerii din Bucovina, cari veneau delanise bărbai cu seriōsă pētrundere și cu multa pricepere a situațiunii poporului român bucovinenu. Le-am datu locu, pentru că speram că prin acēta vom contribu și noi măcaru cu unu grāunte la aceea, ca cei chīamați să cunoască relele și să se de silință a-le delătura.

Am publicat între altele în n-rii 21 și 22 ai fōiei nopstre din 1884 unu articolu, în care s'a criticat purtarea preoților români bucovineni față cu poporul, biciuindu-se abuzurile ce le comit parte dintr'insii, cari vrēndu a face destul poftei lor miserabile de câștigu consideră poporul numai ca o oīe de mulsu și de tunsu și nu facu nimic pentru binele și fericierea lui.

S'a fostu disu în acēstu articolu, că preoții bucovineni, partea cea mai mare, nu se intereseză de poporu, nu-lu instrueză, nu-i țină predică, nu-lu îndemnă la economiă, nu la carte, ci se îngrijesc numai de câștigul lor materialu. De aceea au fostu admoniați „să se mai îngrijescă și pentru îmbunătățirea sortii poporului, nu numai pentru punga lor,“ căci la din contră istoria îi va învinui pe ei, că au contribuit mai tare la sărăcirea și la abrutisarea poporului.

Critica a fostu aspră, dar ne-am disu: motiul din care se face este bun și nobil, per-

sone nu sunt în jocu, scopul celu mare și sfântu este pus înaintea și de aceea am publicat'o, exprimāndu din parte-ne credința și speranța că acei preoți români bucovineni, cari cunosc și simplinescu chīamarea lor, voru stărui ca să se curme neajunsurile și relele.

Speranța nopstră s'a împlinitu. Conferința pastorală din Cernăuți, despre care ne-a raportat țiilele aceste corespondentul nostru din Cernăuți*), s'a ocupat cu multa serioșitate de cele cuprinse în acelu articolu și mărturisim, că suntemu mulțamiți cu efectul ce l'a produsu în silulul ei. Era naturalu ca unii dintre cei de față să ceră ca să se cerceteze faptul și dacă în adeveru ar fi preoți cari comit abuzurile, despre cari e vorba în numitul articolu, aceștia să fiă pedepsii.

Ba venerabilul consistoriu archidieceșanu a mersu unu pasu și mai departe și a trimisu articolul memorat alu „Gazetei“ spre cetire la conferința, „ca să vedă preoții ce se scrie de ei și în casu de cumva îi mustră pe unii consciința, că aru avu o asemenea purtare, să se îndrepte.“

Nu putea consistoriul din Cernăuți să dea unu rēspunșu mai nemeșit aceluora, cari cereau să ni se facu procesu, pentru desu numitul articolu, care ar fi atacat onōrea preoțimei bucovinene.

Departa de noi de-a voi să ne atingem vreodată de vedă și onōrea preoților noștri din Bucovina. Din contră ceea ce amu voit și vom este tocmai să apēram onōrea lor combatēndu pe acia, cari prin faptele lor nedemne și neromānescu o pātēză.

Să nu se ia în nume de rău nimēnui, dacă în zelul seu de-a îndreptă unu rău, devine pote prea pesimiștu, prea mușcătoru, ci acia să fie biciuți și combātuți de toți omenii de bine, cari dau privilegiu la asemeni nemulțamiri și amărăciuni.

Dea Dumneșeu, ca scirile ce le vom primi pe viitoru din Bucovina să nu ne vorbescă decâtu numai de cinstea ce-o voru face preoții noștri de acolo poporului prin purtarea lor demnă și romānescă!

CRONICA POLITICĂ.

În camera din Pesta, ministrul președinte Tisza a prezentat o moțiune în privința trimiterei unei deputațiuni regnicolare în afacerea croată. Deputatul Ugron impută ministrului, că jōcă rolul de mijlocitor între Ungaria și Croația, ceea ce vătămă vața dietei ungurescu. Ministrul Tisza rēspunse, că deputațiunile nu decidu, ci asupra desbaterilor au să raporteze dietei ungurescu și celei croate. De aceea recomandă să se deșbată asupra moțiunii. Ugron combatte politica croată a guvernului dīcēndu că acēsta țintescă să facă Croaților astfelu de concessiuni, pe care guvernul n'ar avea curagiul să-le ceră dela dieta ungurescu. Nu e nici unu motivu să se trimetă deputațiunii, deorece în casul când guvernul ungurescu a călcăt v'r'o lege, are să hotărască dieta, ēr nu deputațiunea. La pactu numai atunci s'ar pute provocă, când ar fi vorba de o schimbare a legii. Elu e în contra moțiunii, fiindcă Ungaria nu pote conta pe recunoscința Croației în fața niusiunilor sudslavice ale Croaților. Ministrul Tisza se apēră în contra acūsarei lui Ugron, care a dīsu că acēstu guvern u a estradat Croației Granițele. Estradarea s'a făcutu în 1868 și s'a grăbitu esecutarea ei chiar de

cătră dieta. Prin încorporarea Granițelor, representațiunea Croației-Slavoniei n'a devenit așa de mare, precum ar fi devenit în sensul legii din 1873. Despre ce este acum vorba? Croația dīce, că pactul e rău interpretat în unele privințe și de aceea s'a vătēmat. Ungaria nu vede nici o vătēmare, și de aceea guvernul vrea să le dovedescă acum Croaților, că pactul nu s'a călcăt și acēsta numai printr'o deputațiune regnicolară se pote face și prin consēmțēmēntul amēndurorū corpurilor legitore. Respingerea dorinței croate din partea dietei ungurescu n'ar fi unu pasu politicu și ar avu rele urmări pentru deșășurarea lucrurilor. Moțiunea a fostu apoi primită de cameră și s'a trimisu magnaților.

Diarul cehicu din Praga, „Politik,“ publică o interesantă scrisore dela Viena, care se ocupă cu mișcarea din Albania și Macedonia și între altele dīce: Dacă Austria voiescă să estindă ocupațiunea Bosniei până la Mitrovița, o cestiune care pote tocmai acum se discută și care pote fi deja decisă, atunci Austria trebuie să stabilisă de mai înainte încă o înțelegere cu Albania de nordu și avemu cauze de a admite că acēsta s'a și făcutu. Dacă nu ar succede trupelor turcescu acum, de-a suprimă cu deșēvēșire acēsta mișcare în Albania, atunci Austria se va vedu fără indoială necesitată de-a accentuă că trebuie să înainteze până la Mitrovița, și acēsta ca o măsură luată între marginile tractatului dela Berlinu pentru siguritate și ordine. În ceea ce priveșc în fine cestiunea bulgară în Macedonia observă „Politik,“ că Austria, care doreșc să stabiliscă legătura de drumu de feru cu Salonichi, nu pote nici decum ignoră acēsta mișcare.

Se pare că Rusia n'a renunțat la încăerarea cu Anglia în Asia centrală. Înaintea de toate însă voiescă să se asigure din partea Turciei, că acēsta nu va sări înșpinare. „Daily News“ a primitu din Constantinopole o telegramă, în care i-se comunică, că guvernul rusescu a sondat pe Turcia în scopul d'a încheia o alianță seu, în casu de rășboiu cu Anglia, Rusia să și asigure neutralitatea Turciei. Pōrta a rēspunșu că, deorece trāiesc în amiciță cu amēndou statele, în casul unei astfelu de eventualități Turcia va rămēna strictu neutră. Pe de altă parte, ca Rusia să și asigure pretinia Turciei, ambasadorul rusu din Constantinopole, Nelidov, a fostu însărcinat de guvernul rusu să facu cunoscutu, prin agenții consulari din Sofia și Filipopole, capilor cari întocmesc meetinguri bulgărescu, că ei nu pot conta pe sprijinul guvernului rusescu, că atâtu Țarul câtu și guvernul consideră ca nefolositoru și vătāmatoru orice agitațiune și că nici o deputațiune a Bulgarilor nu va fi primită în Petersburg. Prin acēsta măsură însă, guvernul rusu vrea să decidă și cestiunea metropolitană bulgară în favōrea Bulgarilor și în defavōrea patriarhului greco-ortodoxu, numindu-se doi mitropoliți bulgari, unul în Bulgaria și altul în eparchiile macedonice și tracice. Pōrta vede bine pericolul ce ar amenința-o în casul acesta, și dacă nu va fi destul de tare în fața presiunii rusescu, ar pute cădē în cursă.

Voci romāne.

„Națiunea“ dela 10 Martie scrie următoarele: Egoismul național este fără indoială mai multu seu mai puțin mobilul acțiunilor în mersul omenirei. Nicāri însă acēstu egoismu nu se manifestă cu atâta putere, nicāri acēstu egoismu n'a ajunsu să întunece într'atâta consciința unui poporu, după cum ne este datu să vedem la poporul maghiaru. Păcatul omeneșcu, d'a mēșura cu două mēșuri, nicāri nu se practică pe o scară atâtu de întinsă ca în Ungaria din partea poporului maghiaru.

Cetitorii noștri, din revistele anteriorē, au avut ocaziune se cunoscă furia de care au fostu cuprinși Maghiarii, când a fostu vorba de a se serba în Transilvania din partea Romānilor amintirea țilei de 16 Februaru 1785. Scopul pentru care s'au sculat acia Romāni era unu scopu nobil și sfântu, vrednic de vecnica pomenire a urmașilor. Pentru Romāni din Transilvania era dar o datoriă de consciință, d'a nu da uitarei pe stră-

*) A se vedē nr. 53 alu „Gaz. Trans.“ din 1885. Red.

moșii lor, cari au suferit martirul numai pentru ca să asigure și Românilor dreptul cel mai elementar, dreptul de om.

Atât le-a trebuit Maghiarilor, pentru ca să dea năvală asupra pacnicilor români adunați în biserică, ca să se răde pentru sufletele martirilor. Români au fost dați afară cu gendarmii din locașul sfânt, batjocuri și loviți în sentimentele lor religioase și, ca culme, hoții de păgubași au fost dați pe mâna judecătorilor.

După conceptul Maghiarilor, în Ungaria sau Transilvania nimănui nu i este permis să aducă aminte de părinți, moșii și strămoșii săi, dacă aceștia nu au fost maghiari sau n-au contribuit la întărirea și prosperarea rasei maghiare, în paguba propriei lor națiuni. Da, dacă n-au fost maghiari prin limbă sau prin sentimente, căci altfel numai decăt se schimbă lucrul. În acestu casu poți fi barbarul barbarilor față cu cei de altă naționalitate, poți comite crumile cele mai înfiorătoare, poți răsturna ordinea publică, poți detrona dinastia, poți să le faci toate acestea, căci recunoștința națiunii maghiare îți va fi asigurată. Alesul popor, care ține astăzi în mânele sale destinele unei jumătăți diu monarhia Austro-Ungară, te va sərbători cu toate onorurile ca pe un al doilea Mesias, care ai pus bazele existenței și progresului națiunii maghiare.

Dovadă? — Ziua de 3 Martie ce a expirat. Această este ziua când s'a proclamat la 1848 revoluția în Ungaria, când Maghiarii s'au răsculat cu armele contra dinastiei Habsburgilor și când au dat semnalul da se îneca în sânge libertățile naționalităților nemaghiare. Și cu toate acestea Maghiarii au sərbătorit această zi de la mică până la mare ca o adevărată zi de triumf, în derisiunea marilor principii care agitau pe acea vreme întreaga Europă.

Kossuth, capul mișcării revoluționare de atunci care a jurat stărpirea dinastiei Habsburgilor și care este cunoscut și astăzi ca adversarul cel mai neîmpăcat al alcătuirii actuale din Austro-Ungaria, Kossuth revoluționarul de atunci și de astăzi, în toate aceste sərbări a fost idolul admirației și stimei poporului maghiar. Nu s'a gândit însă nici una din autoritățile maghiare d'a rupe măcar un fir de păr v'uniu din tre aceia, cari, prin sərbătorire, au reimprospetat accentele revoluționare ale anului 1848, ba din contră totă această sərbare a fost acoperită de timbrul strălucitor al puterii publice.

Iată cum știu să măsoare Maghiarii când este vorba de ai lor și cât sunt de netoleranți când este vorba de alții.

SCRILE DILEI.

Deputații mireni pentru sinodul arhidiecezan gr. or. sunt: cercul I Sibiu, Iacob Bologa consil. aulic în pens. și Ioan de Preda adv.; cerc. II Seliște, Eli Măcelariu consil. gubern. în pens. și Dr. Nicolau Olariu adv.; cerc. III Sebeș, Ioachim Fulea adv. și Simeon Muntean notari; cerc. IV Orăștie-Deva, Dr. Ioan Mihail adv. și Augustin Nicoară jurist abs.; cerc. VII Zarand-Brad, Petru Truța dep. dietal și Petru Gligor esecutor; cerc. VIII Gioagiu-Hondol, Pompiliu Pipoș jur. abs. și Iosif Orbonăș subpretor; cerc. IX Alba-Iulia, Rubin Pațiu adv. și Mateiu Voilean redactor la »Tel. Rom.»; cerc. XI Turda, Parteniu Cosma adv. și Anania Moldovan adv.; cerc. XII Clușiu, Vasiliu Almășan adv. și Ioan Slaviciu director al ziarului »Tribuna»; in cerc. XIII Solnoc-Deș Nicolau Cosma și Sțf. Tamaș not. cercual; in cerc. XV Tërnav-Bachnea, Anania Trombităș și Eugeni Brote, asesor consistorial; in cerc. XVII Vâlcele-Brașov, Ioan cav. Pușcariu jude la Curiș și Dr. Nicolau Pop profesor; in cercul XVIII Brașov, I. Popea prof. și Diamandi Manole comerciant; cerc. XIX Făgăraș, Ilariu Duvlea avocat și Petru Ciora ases. consist.; cerc. XX Agnita, Dr. Ioan Moga medic și Ioan Zacharia vice-notari.

In raportul polițienesc din Nr. 54 de la 8 c. s'a dicit, că un anume Papp János alias Iepure din Turcheș ar fi împrumutat de la »Albina» 300 fl. și pe urmă s'ar fi șters în România. Suntem autorizați a rectifica casul astfel: Este adevărat că Iepure a rădicat bani sub nume fals, ceea ce s'a și descoperit la câteva zile, der atunc garanții lui din Brașov, omeni cunoscuți și bine acreditați, cari au fost sedus prin el, au achitat polița la moment, încât totă dauna îi privesce numai pe acestia.

Er Duminecă, după amiezii a sosit din Sibiu cu trenul noulu protopresbiter al tractului Bran d-lu Traian Mețian. La gară era așteptat de un bandier de bărbat și feciori cărli sub conducerea d-lui Proca din Rășnov, îmbrăcați sərbătorește și provodit cu mai multe steguri naționale. Pe peron era un numeros public din Brașov. Intre cei de față am vădutu

pe d-nii președinți ai Eforiei școlilor centrale, pe d. conectoru gimnasialu, mai mulți advocați, profesori și comercianți din loc și mai multe domne și domnișore. — Când s'a dat jos din cupele d. Traian Mețian a fost binecuvântat de către parochul din Codlea d. Iosif Comanescu printr'o cuvântare, la care noulu protopresbiter a răspuns prin câteva cuvinte între strigate de »să trăiască.* — După o mică pauză cortegiul festiv s'a pus în mișcare. In frunte mergeau călăreții peste 50 de părechii, urma apoi protopopul într'o trăsura cu 4 cai și în fine un șir de trăsuri pline cu amici și cu cunoscuți de ai nou alesului. Dela gară cortegiul a făcutu drumul prin Brașov pe lângă promenada de jos și apucându prin ulița lungă a Brașovului a luat drumul către Zărnesci, care este reședința protopopiatului. La bariera Brașovului s'au despărțitu unii din amici și din pretinii nou alesului protopop, ér bandierul de călări l'a însoțit mai departe.

Ni se scrie din Pesta: Astăzi în 19 Mărțisoru n. societatea Sf. Stefan și-a ținutu adunarea s'a generală în seminariul centralu sub presiudu primatului unghurescu. Dintre prelații bisericei române unite — cari de prezente toți se află în Budapesta — au participat la această adunare Ilustritățile Lor Dr. Ioan Szabo episcopul Gherlei și Dr. Mihaly alu Lugoșului.

Ni se comunica, că deunăzile în comuna Săn-Mihai două vaci ale unui țeran au fost mușcate de un câne turbat, așa că amândou vacile au turbat, Bietul om a rămas sërăcă lipit, căci cele două vaci erau singura lui avere.

Din Cacuciu ni se scrie, că p'acolo vremea e friguroasă, peste nopte îngheață tare, așa că omenii nu se pot apuca de lucrul câmpului. Fênul pentru vite este scump, ér pe de altă parte vitele nu au nici un preț.

Efectele și valorile, cari au dispărut cu ocaziunea furtului din poșta de ambulanță XV, pe linia Brașov-Budapesta, sunt următoarele: O scrisore cu 10,000 fr. în note de stat române, adresată lui Ignatz Gingold în Viena. O scrisore de 700 fr. în florin austriaci, trei bancnote à 100 florin, adresată d-lui Oskar Heilbern în Viena. O scrisore cu 120 fr. în note de stat române adresată d-nei Helene Lusting în Viena. O scrisore cu 60 florin austriaci, adresată casei de schimb »Mercur» în Viena. O scrisore cu losuri St. Genois în valoare de 3000 franci, adresată de asemenea casei de schimb »Mercur.» Losurile p'ortă numerii următori: 1894, 19476, 19431, 19450, 19900, 20013, 20461, 20820, 21078, 21244, 21526, 21560, 21981, 23321, 36459, 46661, 15406, 15490, 20113, 23102, 25135, 26093, 29242, 44997, 57917, 13272, 18201, 19241, 18962; ultimul los a eșit la sorți cu 65 florin. — O scrisore cu 25 galben austriaci găuriți, 15 galbeni întregi și alte monede de aur, pentru topire, adresată fraților Aduf în Viena. — 12 Rurale române a 400 fr. adresată lui Iacob Brunner în Viena (Numerile ruralelor sunt: 20,734, 20,769 până la 20,800 și 20,855 până la 20,860. In fine o scrisore cu 1000 fr. în napoleon adresată lui Moritz Bachsetz în Viena.

Deputatul unghur Alexandru Hegedüs s'a făcutu membru fundator al reuniunii de maghiarizare ardelen din Clușiu.

La 11 Martie n. Italienii au început a lucra la linia ferată dela Reghinul săsesc către Tergnlu Muresului.

»România liberă» spune că, dela 1 Aprilie 1885, revista literară și științifică »Convorbirile literare», începându anul XIX al existenței sale, va apărea, nu în Iași ca până acuma, ci în Bucuresci în editura librăriei Socec et comp. »Convorbirile literare» vor fi conduse, tot de vechiul lor directoru d. Iacob C. Negruzzi, care și-a mutat domiciliul în Bucuresci. Dela anul XIX înainte »Convorbirile literare» se vor publica în formatu 8° mare și vor urma a apărea la ziua întea a fiecărei luni, în număr de 5, 6 sau și mai multe cole dacă trebuința va cere. Broșura din 1 Aprilie 1885 va începe cu Ovidiu, piesă în patru acte, în versuri de V. Alexandri.

Insarcinatul de afaceri japonez pentru Olanda a fost omorit în Rotterdam de o femeie ce venise din Bruxela. Casul a făcutu mare senzație, mai cu sémă că motivul omorului nu e cunoscut.

Curse de maghiarizare.

Din Câmpia, 14 Martie 1885.

Pote te vei mira, Stimată Dle Redactor, dacă îți voi spune că pe la noi juții comunali sunt provocați din oficiu ași trimite »colă albă» notariului respectiv,

va să dicit nisce formulare întărite cu sigilul oficios și subscrierea proprie, pe cari apoi se le imple d. notari după bună plăcerea sa. Și scii cu ce le umple? Cu următoarele răspunsuri, cari le cere reuniunea de maghiarizare din Clușiu și cari — după cât pricepu unghurescu — ar fi cam următoarele:

- In care comună câți Unguri sunt, câți Români, Sași sau alte naționalități?
- Care comune sunt micste?
- Care naționalitate e preponderantă în comuna respectivă?
- Câți și de ce confesiune se țin respectivii locuitori ai comunei?

Până aci n'am nimicu contra întrebărilor ce le face cinstita reuniune de maghiarizare din Clușiu, dar mă genază punctul al cincilea care este următorul:

- In care comună micstă decresce națiunea maghiară și în care crește, și ce e cauza decrescerei?

Dacă cei dela reuniunea de cultură unghurescă dela Clușiu se laudă cu numele de »bun patrioț», pentru ce ore nu se interesă de-o potrivă de toate naționalitățile, căci și noi cestilalți contribuim la înflorirea și susținerea statului cu sângele și cu punga, dacă nu mai mult dar cel puțin egal cu toate celelalte națiuni ale Transilvaniei? Noi nu ni-am plânge dacă frații maghiari ni-ar ignora cu totul și așa — dându-ne uitării pentru vecinicia — se ne lasă în pace să trăim noi de capul nostru; dar ei nu ne uită nici odată când e vorba de suprimarea și asuprirea noastră. — Mai misterioasă ml pare întrebarea a șesea.

- In cari comune și câte proprietăți de ale Ungurilor sunt înpovărate cu datorii de ale institutului român »Albina», de ale Năsăudului sau Blășiului, cu câta sumă sunt înpovărate și pre lângă ce interese?

Ore ce are, pentru D-șeu, reuniunea de cultură unghurescă cu institutele de credit românescu? Acest punctu consună de minune cu cele 10 plăgi (8 române și 2 germane) ale lui »Kolozs. Közlöny» cari dicit că le suferă națiunea maghiară din partea naționalităților. Intre aceste plăgi »Kolozs. Közlöny» enumerase și institutul de credit »Albina», care după cum dicit el »jocă un Va-banque în contra proprietăților maghiare.» Ce să dicit? Că d'ora nu voiescu cei dela Clușiu să le dăm și proprietatea noastră? Cine e pătitu, șeu, că să teme de rău. — Înca și mai »miraculosă» este întrebarea:

- Cine s'ar puté incredința în cercu ca să fiă purtătorul standardului (zászló vivője) societății ardelen de cultură unghurescă?

Va să dicit cine din cercu ar fi mai dibace întru maghiarizarea némului românesc? (căci alte naționalități la noi pot să dicit că nu sunt.) Grozav! Ni-ar prinde pe toți în cursă, pe când însăși cu sa nu este destul de mare ca să ne potă cuprinde pe toți. Mă mir cum pot spera domni dela Clușiu că ne vor face unghuri pe noi, aici unde poporațiunea e curat română!

Altcum eu tare mă indoesc despre validitatea statistice ce voiescu să și-o facă mai sus șisa reuniune, după ce procedura domnului notari față cu judele nostru imi da prepusu evidentu de suspțiune. Cum pote dumnealui pofti ca judele nostru să întărească cu subscrierea și sigilul oficiosu formularul cu întrebările ce i-s'a trimis, dar cu adausul espresu ca să nu ample rubricile, ci răspunsurile să-le deé pe hârtie separată? — Pote că cam așa se face falsificarea de statistice.

Joce domni dela Clușiu cum le place, căci nou ne e témă că ne vom maghiarisa, dar ne pare rău că ne impedeacă în dezvoltarea și cultivarea limbei noastre. Față c'unu atare pericul trebuie să pășim cu energiă și diligență la mijloce de apărare, dintre cari pentru părțile noastre cel mai potrivit ar fi cetirea de opur române alese și bine nimerite. Să nu întârziăm dară a ne constitui în reuniuni de lectură, să ne îngrijim de cultivarea némului nostru și să formăm bibliotecă românescu pretutindenea.

Unu Câmpen.

De lângă tractul Betlenului, Mărțisoru 1885.

Onorabilă Redacțiune! Nu ne indoim, că frații betleneni, în decursu de aprupe două luni se vor fi convinsu despre înțelepția și româneșca conducere a d-lui părinte Gregoriu Pușcariu. Am dorit și dorim înșă și noi cei din jur să cunoșcem mai deaproe cine-i următorul unui »Silaș» în acel punct central? Ce am dorit am aflat într'o foiță unghurescă.* Acolo se dice, cum-că cuvioșia sa părintele Gregoriu Pușcariu în decursu de 15 ani s'a bucurat atât înaintea fidelilor, cât și preste totu în societate de celea mai bune relațiuni. A fost omu nepreocupat, iubitor de unire și amicitie. Preotu neobosit, de un caracter eminent și prin adevăratul său patriotism scit să câștige iubirea tuturor etc. — Premiendă acestea, fie-ne permis a face observarea modestă, ca după modul nostru de gândire, cei ce cunoscu trecutul laudatului părinte, atât

* Notificu pentru On. Red. că ziarul acesta maghiar este »Magyar Állam» Nr. 76 din 17/3 n. 1885.

nouă cât și d-sale ne-ar fi făcut un lucru cu mult mai acceptabil și nimerit, decât seria — de cumva-să români — românesce.

Lauda și limba unguerescă nu le primim nici de cinste, acolo unde n'avem nevoie de ea. Credem cu firmă, că ceea ce s'a scris ungueresc se va pute exprima și românesc la vremea s'a despre noul conducător al Betlénului românesc: și acesta o sperăm cu atât mai tare, că rare sunt punctele în cari omul zelos și pământos dezvoltă activitatea s'a în moduri așa de bine căutate, ca tocmai în acestu centru, unde protopopii, ca „Silăși“ și „Gauru“, și-au câștigat nume neperitor în acestu ținut.

Primiți d-le Redactoru stima ce Vă păstrează

Mai mulți.

Din parlamentul român.

(CAMERA).

Sedința dela 7 Martie 1885. — Se citesc mai multe comunicări, între cari: mai mulți locuitori din comuna Mărunțișu, județul Buzău, ceru a li se da un loc și materialul necesar la construirea unei școli. D. ministru al lucrărilor publice depune două mesaje, unul pentru construirea podului de peste Dunăre, 6000 lei doilea în privința portului Constanța. D. ministru de finanțe readuce proiectul de lege pentru constatarea percepțiilor asupra impositului fonciar votat de Camera și amendat de Senatu. D. prim-ministru rogă secțiunile II și III să se pronunțe asupra proiectului de lege pentru înființarea în Dobrogea a sergenților ce au servit două termene în armată. Se primește legea în total, prin care se autorisă Casa de depuneră și consemnarea de a imprumuta Societatea fabricii de hârtie cu suma de lei 650,000. D. Olănescu citește raportul și proiectul de lege pentru modificarea unor articole din legea dela 1879 în privința legațiilor și consulatelor române din străinătate. D. ministru de externe spune că motivele ce le-au făcut de a aduce acestu proiect sunt trei: întâiu ca posturile să fie ocupate prin concurs, ca să nu mai vedem cele ce se întâmplă aci, că omeni cari nici nu știu bine limba românească ocupă posturi pe la consulatele noastre, alu doilea ca să fie o ierarhia în înaintările acestui personal și alu treilea ca și atașarii, ocupându posturile lor prin concursuri, să fiă retribuți, ca să nu se mai întâmple acele scandale ce se întâmplă aci, căci ocupându posturile fără concurs și fără salariu faci imprumuturi pe care nu le plătesc. Legea se votează.

Sedința dela 8 Martie. — D. Constantinescu citește raportul și proiectul de lege pentru modificarea unor articole din legea impositelor funciare și rurale. D. Carp e contra proiectului zicându că elu e contra echității, științei și Constituției. Conchide că, chiar dacă acestu proiect s'ar vota, elu nu va putea avea alu rol de cătu a arăta că țera noastră e într-o stare de semi-cultură, căci împrejurările îl vor forța de a nu se putea aplica. D. prim-ministru mai întâiu răspunde d-lui Carp, că se înșelă când zice că țera românească e o țară barbară, de asemenea se înșelă când zice că am adus cultura noastră din străinătate. D-sa uită, zice d. prim-ministru, că România chiar în timpii cei mai grei era o țară cultivată. Nu cultura este ceea ce noi am adus din străinătate, ci indiferentismul de țară, lăcomia și desgustul. Trecându la chestiune, arată răul ce decurge din absentism, căci marele proprietar, plecându în străinătate, și lasă pământul pe mâna unor oameni neapți în cultivarea pământului și fără nici o experiență, din care cauză se aduce o jienire nu numai intereselor particulare, ci intereselor țerei întregi; de aceea e justu a pune ore-car obligățiunii celor ce voru a trăi în străinătate. Ore justu e ca celu ce muncesc din țară până în nopțe spre a produce ceva, să plătească totu atât cât plătesc celu ce nu muncesc de loc? Ore așa credeți d-văstră că se încuragă agricultura? Decă nu punem prime, cel puțin să dăm avantaje celor ce muncesc singuri pământurile lor. Termină zicându că mai bine să fim ceva mai barbari, dar să lucrăm în profitul țerei, decât să fim culți și să lucrăm în interesul străinilor. Punându-se la votu luarea în considerare cu bile, se primește.

Concertul filarmonic.

Martii in 4/17 Martie s'a dat alu doilea concert filarmonic în sala dela Nr. 1 sub conducerea directorului de muzică A. Brandner. Unu publicu foarte numeros aștepta cu nerăbdare începutul frumoșei programe constatătoare din 3 piese alese. Primulu punctu alu programei s'a început cu Beethoven Sinfonia Nr. 4 în B-dur. Cunoșcemu indetului greutatea executării acestei compoziții a marelui măestru, care pretinde în parte mai dela fiecare instrumentu o mare perfecție în executare, însă sub brava conducere a d-lui Brandner,

atâtu greutate și dificultățile amintite cât și dificultățile enemble a Sinfoniei au fostu delatrate prin o precisiune și siguranță în executare, așa încât publicu n'a perdut nimic din efectele ei musicale. Alu doilea punctu alu programei a fostu Spohr: 9-lea Concert parte a doua solo pentru violă cu acompaniamente de Orchestră, și Bach: Ciacona solo numai pentru violă, ambele executate de Domnișoara Olga Grigorovici. D-șoara Grigorovici ne-a arătat în ambele piese eselența ei școlă și siguranță în purtarea arcușului. Prin frumoșă și corectă interpretare a pieselor, D-șoara Grigorovici a știut să țină atențiunea publicului într-o încordare continuă, care satisfăcutu arată mulțumirea lui prin nenumăratele aplauze urmate după fiecare piesă. Ultimulu punctu alu programei l'a formatu frumoșă Ouvertura la „Anacreon“ de Cherubini, care a fostu executată de către Orchestra filarmonică cu mare acurateță. — Progresulu crescându ce-lu observăm din concertu în concertu ne îndemnăm a exprima lauda noastră asupra bravului conducător alu Orchestrei filarmonice D-lu A. Brandner, care prin neobosită lui activitate își câștigă merite și lauri. — Regretu că trebuie să amintesc, că între publicu ascultătoru Români au fostu foarte puțini, cu tôte că nu putemu zice, că Românii nu cultivă în timpul de față muzica serioasă. Ar fi de doritu la astfelu de ocaziuni, ca Românii să dea publicului ascultătoru unu contingentu mai mare, după ce am dovedit și noi de atâtea ori că suntemu zeloși cultivatori ai muzicii.

Apelul.

Totă suflarea românească, care s'a interesat cât și de puțin v'odată în viața sa de comerț, a audiu și știe, că Brașoulu a fostu și este unu centru de afacere comerciale.

A fostu — dar durere — nu mai este atât de însemnat cum fu odinioară! Noi însă, cari am rămas, ca să susținem vechiulu renume comercialu alu Brașovului, nu suntemu de vină decât până acum am trebuit să constatăm pe ce și ce merge o nouă scădere, o nouă slăbire.

Cea mai mare parte dintre colegii noștri, tinerii comercianți, vedându unu teren mai largu, mai roditoru pentru activitatea lor, dincolo în România, desertază din șirurile noastre și duc științele, trudele lor, acolo unde pot să se aștepte la o răspăt mai bogată.

De decim de ani mulțime de pioneri ai comerțului românesc de dincolo de Carpați s'au recutat de aici. Nu credem ca să fie o singură vetrică de comerciantu român în acestu oraș, dela care să nu lipsescă v'runu membru alu familiei, dusu fiindu în România.

Decă de dec de ani ni s'au scursu puterile, firește că nu mai putem fi atât de viguroși precum au fostu bătrânii noștri! Cu atâtea mai mare este deci lipsa de a ne stringe șirurile, de a ne uni, pentru ca prin unire să înlocuim puterea, care ne-a scătu din număr.

Unirea cea de lipsă s'a săvârșit prin fundarea „Societății tinerilor comercianți români din Brașov“, pusă sub scutul societății neguțătorilor români de comerț levantinu din Brașov.

Pentru ca să potă funcționa și să aducă rôdele așteptate acestă societate a noastră, are necesitate de cel mai călduros și priinț alu tuturoru omenilor de bine.

Domnilor comercianți români!

Domnilor membri ai inteligenței din societatea română!
Cătră d-văstră ne adresăm, cerându-vă ajutoru materialu și moralu.

Inscrieți-vă ca membri fondatori și sprijinitori, urmăriți cu interesu lucrările noastre, luați parte de câte ori vă vomu pofti la întrunirile noastre, căci fiți Dv. suntemu, deci dela dv. așteptăm în mare parte viitorulu nostru, care va fi cu atât mai sigur și mai frumos, cu câtu vă veți îngriji și Dv. mai mult de noi!

Vor circula liste de subscripțiune, vă rugăm a nu vă da înapoi, când vi se voru presenta.

Brașov, 28 Faur 1885.

Comitetul.

VIII. Rațiocin

despre contribuiri în urma apelului încurse în favoarea „Fondului pentru înființarea unei școle române de fetițe în Clușiu.“)

După ultimulu nostru rațiociniu, publicat în numerii 105 și 106 din a. tr. ai „Gazetei Transil.“ pentru înaintarea scopului, ce-lu urmăresce Reuniunea noastră, mai încuseră următoarele generose contribuiri:

a) Pre lista nr. 751, prin d. G. Țerăn libraru în Oravița, dela p. t. dd.: Ana Manguica în Oravița 1 fl., Amalia L. Lepa acol. 2 fl., Eugenia Munteanu acol. 2 fl., nedescifrabilu 1 fl., Luisa Poppu acol. 50 cr., Ioanu Ioțoviciu acol. 50 cr., Novacu acol. 30 cr., quidam acol. 50 cr., Cata Trăila acol. 3 fl., N. George acol. 30 cr.,

*) Rugăm pe celelalte diare române, să binevoiască a publica acestu rațiociniu.

Vuia ac. 20 cr., Maria Țerăn ac. 1 fl. 70 cr. Suma 13 fl. v. a. b) Pre lista nr. 488, prin d. comerciantu în Câmpeni Teofilu Gerasimu, dela p. t. dd.: Nicodim Cotișelu în Certage 2 fl., Nicolau Aranyasi acol. 1 fl., Constandin Cotișelu acol. 1 fl., Iosif Cotișelu în Câmpeni 1 fl., Teofilu C. Gerasimu ac. 1 fl., Ioane Toada în Albacu 1 fl., Ana Morariu în Câmpeni 1 fl., laolaltă 8 fl. v. a. c) Pre lista nr. 489, prin d. executoru în Câmpeni Ioane Decean, dela p. t. d-nii: Andreica în Câmpeni 50 cr., Teodoru Nariția în Sochodolu 40 cr., Georgiu Decean în Câmpeni 1 fl. 10 cr. Suma 2 fl. v. a. d. Prin d. protopopu gr. cat. alu Clușului Gabr. Popu dela pré stimatulu d. Simeone Mihailescu din Heszmezeu 100 fl., una sută florini v. a. e) Dela p. t. domni membri ordinari: Alesandru Bohățelu 6 fl. ca tacsă pe trei ani; Demetriu Cuteanu, protopopu gr. cat. în Săcădate, 2 fl. tacsă pre a. c.; Simione Tomașiu, protop. gr. cat. în Lugoșu 2 fl. tacsă pe anul trecut. Suma 10 fl. v. a. f) Dela pré stim. d. medicu de scalde la Graefenberg în Silesia, Dr. Ioane Hoșianu 100 fl., una sută florini v. a., publicați deja ca promisi în rațiocinulu precedent. Suma rațiocinilor precedente, împreună cu suta dela d. Dr. Hosanu 1792 fl., 53 cr., a celui de față 133 fl., la olaltă 1925 fl. 53 cr. v. a.

Primescă mărinimoșii contributori mai susu enumerați mulțamita cea mai fierbinte din partea comitetului Reuniunii noastre pentru sacrificiulu ddor sale, adus între grelele noastre împrejurări de astăzi pre altorul culturi naționale române.

Cu o cale suntu cu totu respectulu rugați pré stimaii domni, cărora li s'au trimis séu cari au cerutu liste de colectare și încă nu le-au înapoiat, să binevoiască a ne înștiința câtu s'ar ptea mai curându despre rezultatulu obținutu, pentru ca Reuniunea în adunarea sa generală, ce se va ține preste două săptămâni, să și potă trage sēma și calcula esactu mijlocele de cari dispune, dorind a deschide școlă proiectată în timpul celu mai scurtu posibil.

Din ședința de comitetu a „Reuniunii fondului pentru înființarea unei școle române de fete în Clușiu“ ținută la 15 Mărțisor st. n. 1885.

Președintele Reuniunii:

Alexandru Bohățielu.

Cassarulu Reuniunii:

Iuliu Coroianu.

SCRİ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alu „Gaz Trans.“)

Berlin, 23 Martie. — Impăratulu, din cauza unei ușore răceli, n'a primitu decâtu numai gratulațiunile familiei regale, ale prințiloru streini și a lui Bismarck.

Viena, 23 Martie. — În onoarea serbarei zilei nasterii a împăratului germanu, s'a datu la împăratulu unu prânđu de gală.

Cettinge, 23 Martie. — Iluminarea Cettingei și a grupelor de munți a fostu alaltaeri foarte strălucită. Înaintea conacului cânta capela musicală. Mulțimea de oameni furnica îmbulzită și veselă. Înălțimile loru privu din balconu, artificiele, după a căroru terminare, principalele strigă în jos spre piață: Trăiască părechea princiară de coronă austro-ungară! răspundendu-i-se la acesta cu lărmuitoare: Zivio! Eri de dimineță părechea princiară de coronă făcu o excursiune, apoi plecă fiindu însoțit de principele până la graniță, 6r de prințul moștenitoru până la Cattaro, de unde părechea princiară de coronă, îmbarcându-se pe „Miramar“ séra la 7 ore plecă.

Berlin, 23 Martie. — Impăratulu apără de repețe ori la ferăstră, ca să mulțamească poporului, ce-lu aclama. Orașulu a fostu iluminat.

Renumitul și admirabilu metodu de vindecare a d-lu Prof. Dr. Albert, Parisu, Place du Trone 6, recunoscutu de către cele mai mari autorități medicale, se potă recomandă fie-căruia, care suferu de epilepsie, de căree și de nervi. Adreseze-se dar fiecare bolnavu cu totă încrederea la mai susu numitul și mulți, cari potă au desperat, voru recâștigă sănătatea lor. În casa d-lui proiesor găsescu totți cei ce suferu decăree unu adăpostu liniștitu, ce lipsiți de mijloce se voru lua în considerare; după cum aflăm, prețurile suntu foarte eține în raportu eu orașulu celu mare. Tratarea prin corespondență după trimiterea unui istoricu esactu alu bolei. Se mai observă încă, că Prof. Dr. Albert numai în urma unor rezultate înveredate pretinde onoraru.

Rochii de bastu din mătase crudă

(de totu din mătase) fl. 9.30, pentru o roche compl., precum și în calități mai grele trimite cumpărându cel puțin pentru două rochii, fără taxa vamală la casa musterului, depositulu fabricii de mătase a lui G. Henneberg (liferantu alu curții regale) în Zürich. Mostre se trimițu imediatu. Scrisorile pentru Elveția costă 10 cr.

Editoru: Iacobu Mureșianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurelu Mureșianu

Cursul la bursa de Viena

din 21 Martie st. n. 1885.

Table with 2 columns: Item description (e.g., Rentă de aur, Bonuri rurale) and Price/Value.

Bursa de București.

Cota oficială dela 9 Martie st. v. 1884.

Table with 3 columns: Item description, Cump. (Buy), and vënd. (Sell).

Cursulu pieței Brașovă

din 23 Martie st. n. 1885.

Table with 4 columns: Item description, Cump., Vënd., and Price.

Desfacere.

Cu invoiala D-lui L.... fabricantul de postavuri și mărfuri de lână se voru pune la licitația stofe pentru 4000

Costume bărbătesci pentru primăvară și vară

complete, fine, elegantu-moderne, din lână veritabilă. Fiecare costumul este din stofă de lână veritabilă dela Brünn, séu Reichenberg pentru rocă, pantalon și gileteă, suficientu pentru statura cea mai mare.

numai 4 fl. 50 cr.

Banii îi înapoieză îndată

dacă nu va plăcea cuiva stofa de costumul trimisă. Mostre nu se potă trimite. Comande din provinciă se execută cu rambursă postală.

Șaluri de voiagiu din lână

de 5 coți lungime, 2 1/2 coți lățime, fôrte fine, cenușii, cafenii, drapă à 3 fl. 50 cr. bucata. Singurū materialul brutū a costatū deja mai multū, de aceea tôte suntū pe jumătate dăruite.

Adresa și singurulū locū reelū pentru comande la:

General-Agentur inländischer Tuchwaaren J. W. Rabinoviez, Wien II., Schiffamtsgasse Nr. 20.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potă cumpăra în tătunge-ria lui I. Gross.

Anunțămū acelorū onorați cetitori, cari vorū bine voi a se abonā la fôia nōstră de aici încolo, că avemū încă în rezervă numerū dela începutulū anului 1885, prin urmare potū se aibă colecțiunea completă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Bôle secrete

le vindecū pe basa celei mai nouē constatări ale sciinței, chiar și casu- rile cele mai desperate fără ca cineva se fie împiedecatū dela lucrulū sēu.

Dr. Bella,

membru alū mai multorū societăți științifice etc.

6. Place de la Nation, 6. — PARIS.

(Nr. 133)

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se potă face la 1 și 15 ale fie-cărei luni. Administr. „Gaz. Trans.“

Mersulū trenurilorū

pe inia Predealū-Budapesta și pe linia Teiușū-Aradū-Budapesta a călei ferate orientale de statū reg. ung.

Large table with 4 main sections: Predealū-Budapesta, Budapesta-Predealū, Teiușū-Aradū-Budapesta, and Budapesta-Aradū-Teiușū. Each section contains train schedules with columns for station names and times.

Nota: Orele de nōpte suntū cele dintre liniile grōse.